

تاریخ امتحان: ۸/۹/۸۶
مدت امتحان: ۳/۵ ساعت

امتحان میان‌ترم جبر خطی ۱

۲۲ - ۲۵۵

نیمسال اول ۸۷-۸۶

توجه: در این امتحان منظور از میدان F ، میدان $\mathbb{R}$ یا میدان $\mathbb{C}$ می‌باشد.

سؤال ۱. دستگاه معادلات زیر را در نظر بگیرید:

$$\begin{cases} x_1 + x_2 + x_3 + x_4 + x_5 = 3 \\ 2x_1 + x_2 + x_3 + x_4 + 2x_5 = 4 \\ x_1 - x_2 - x_3 + x_4 + x_5 = 5 \\ x_1 + x_4 + x_5 = 4 \end{cases}$$

به کمک روش حذفی گاوس و نیز استفاده از ماتریس تحویل شده سطری پلکانی، جواب عمومی دستگاه بالا را به دست آورید و سپس یک پایه برای فضای جواب دستگاه همگن متناظر با دستگاه بالا ارائه کنید.

سؤال ۲. فرض کنید $V = P_2(\mathbb{R})$ فضای چندجمله‌ای‌هایی با ضرایب حقیقی باشد که درجه آنها کمتر از یا مساوی ۳ است. برای $p \in V$ تابع $f_p: V \rightarrow \mathbb{R}$ را با ضابطه $f_p(q) = \int_0^1 p(x)q(x)dx$ تعریف کنید.

الف) نشان دهید f_p تابع خطی روی V است.

ب) تابع $T: V \rightarrow V^*$ را با ضابطه $T(p) = f_p$ تعریف کنید. نشان دهید T تبدیل خطی است.

ج) ماتریس $[T]_{\beta}^{\beta^*}$ را که در آن $\beta = \{1, x, x^2, x^3\}$ پایه مرتب استاندارد V و β^* پایه مرتب دوگان V است پیدا کنید.

سؤال ۳. فرض کنید $P_2(\mathbb{R})$ فضای چندجمله‌ای‌هایی با ضرایب حقیقی باشد که درجه آنها کمتر از یا مساوی ۳ است و $M_{2 \times 2}(\mathbb{R})$ را فضای ماتریس‌های 2×2 با درآیه‌های حقیقی در نظر بگیرید. تابع $T: P_2(\mathbb{R}) \rightarrow M_{2 \times 2}(\mathbb{R})$ را با ضابطه زیر تعریف کنید:

$$T(p) = \begin{pmatrix} p(0) & p(1) \\ p(-1) & p(2) \end{pmatrix}.$$

الف) نشان دهید T تبدیل خطی است.

ب) نشان دهید T وارون پذیر است و به کمک عملیات سطری مقدماتی ضابطه T^{-1} را محاسبه کنید.

سؤال ۴. فرض کنید V فضای برداری روی میدان F باشد و S یک مجموعه مولد متناهی برای V ثابت کنید S شامل پایه‌ای از V است.

سؤال ۵. فرض کنید V و W فضاهای برداری روی میدان F باشند و $T: V \rightarrow W$ را تبدیل خطی در نظر بگیرید. ثابت کنید T تابعی یک به یک است اگر و فقط اگر تبدیل خطی $U: W \rightarrow V$ موجود باشد با این ویژگی که $UT = 1_V$. (1_V تبدیل خطی همانی روی V است.)

سؤال ۶. فرض کنید V فضای برداری روی میدان F و $T: V \rightarrow V$ تبدیل خطی باشد. هم چنین $N(T)$ را فضای پوچ T و $R(T)$ را برد T در نظر بگیرید.

الف) ثابت کنید $T^2 = 0$ اگر و فقط اگر $R(T) \subseteq N(T)$.

ب) اگر V فضایی n بعدی باشد و $T^2 = 0$ آنگاه پوچی T حداقل برابر با چند می تواند باشد و چرا؟ (پوچی T بعد فضای پوچ T است.)

سؤال ۷. فرض کنید V فضای برداری n بعدی روی میدان F ، β پایه ای مرتب برای V و $T: V \rightarrow V$ تبدیل خطی ناصفر باشد. ثابت کنید اگر برای هر $v \in V$ مجموعه $\{v, T(v)\}$ وابسته خطی باشد آنگاه $\lambda \in F$ ، $\lambda \neq 0$ وجود دارد که $[T]_{\beta} = \lambda I_n$. (I_n ماتریس همانی $n \times n$ روی F است.)

سؤال ۸. هر یک از احکام زیر را که درست هستند ثابت کنید و برای هر کدام که نادرست هستند مثالی ناقض ارائه کنید.

الف) فرض کنید A ماتریسی $m \times p$ و B ماتریسی $p \times n$ با درآیه های در میدان F باشد. اگر ستون های B وابسته خطی باشند آنگاه ستون های AB نیز وابسته خطی هستند.

ب) فرض کنید A ماتریسی $m \times n$ و B و C ماتریس هایی $n \times m$ با درآیه های در میدان F باشند. اگر $AB = I_m$ و $CA = I_n$ آنگاه $m = n$ و $B = C$. (I_m و I_n به ترتیب ماتریس های همانی $m \times m$ و $n \times n$ روی F هستند.)

ج) فرض کنید V و W فضاهای برداری متناهی بعد روی میدان F باشند و $\dim V > \dim W$. اگر $T: V \rightarrow W$ تبدیل خطی بوده و w در برد T واقع باشد آنگاه نامتناهی $v \in V$ وجود دارد که $T(v) = w$.

د) فرض کنید V و W فضاهای برداری متناهی بعد روی میدان F باشند و $\dim V < \dim W$. اگر $T: V \rightarrow W$ تبدیل خطی بوده و w در برد T واقع باشد آنگاه دقیقاً یک $v \in V$ وجود دارد که $T(v) = w$.

توزیع نمره. سؤال ۱: ۱۵ نمره، سؤال ۲: الف) ۱ نمره، ب) ۲ نمره، ج) ۱۲ نمره، سؤال ۳: الف) ۳ نمره، ب) ۱۲ نمره، سؤال ۴: ۱۰ نمره، سؤال ۵: ۱۰ نمره، سؤال ۶: الف) ۵ نمره، ب) ۵ نمره، سؤال ۷: ۱۰ نمره، سؤال ۸: الف) ۳ نمره، ب) ۴ نمره، ج) ۵ نمره، د) ۳ نمره.

مجموع: ۱۰۰ نمره